

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะขาดสารอาหารโปรตีน-พลังงาน และโรคพยาธิลำไส้ ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้องจังหวัดขอนแก่น ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กจำนวน 363 คน และทำการสำรวจภาวะการขาดสารอาหารโปรตีน-พลังงานด้วยวิธีน้ำหนักตามอายุ (Weight for age) ทำการตรวจอุจจาระเพื่อหาอัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้ (Prevalence rate parasitic infection) ด้วยวิธี Kato - Katz และ Scotch - tape ในเด็กจำนวน 363 คน ผลการศึกษามีดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ตำบลที่อยู่ อายุของผู้ปกครอง เพศของผู้ปกครอง สถานะของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลำดับที่บุตรของเด็ก เพศของเด็ก อายุเด็ก ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. อายุและเพศของผู้ปกครอง

ตารางที่ 5 ผู้ปกครองของเด็กจำแนกตามเพศพบว่า เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 315 คน (ร้อยละ 86.8) สำหรับอายุของผู้ปกครองพบว่ามีอายุระหว่าง 17 - 76 ปี อายุเฉลี่ย 32 ปี ส่วนใหญ่ผู้ปกครองของเด็กอายุระหว่าง 21 - 30 ปี ซึ่งมีจำนวน 181 คน (ร้อยละ 50.2)

ตารางที่ 5 อายุของผู้ปกครองจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนทั้งหมด (คน)	กลุ่มอายุ (ปี)				
		ต่ำกว่า 21(%)	21-30(%)	31-40(%)	41-50(%)	มากกว่า 50(%)
ชาย	48	1(2.0)	16(33.3)	19(39.6)	5(10.4)	7(14.6)
หญิง	315	18(5.7)	165(52.2)	76(24.1)	37(11.7)	19 (6.0)
รวม	363	19(5.2)	181(49.8)	95(26.1)	42(11.6)	26 (7.2)

2. สถานะของผู้ปกครองและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

พบว่าผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่สถานะคู่จำนวน 343 คน(ร้อยละ 94.5) และสถานะโสดน้อยที่สุดจำนวน 2 คน(ร้อยละ 0.6)

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก พบว่ามีความสัมพันธ์เป็นมารดามากที่สุดจำนวน 265 คน(ร้อยละ 73.0) มีความสัมพันธ์เป็นญาติจำนวน 59 คน(ร้อยละ 16.3.) และมีความสัมพันธ์เป็นบิดาน้อยที่สุดจำนวน 39 คน(ร้อยละ 10.7)

3. ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครองและรายได้ของครอบครัว

ระดับการศึกษา พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 329 คน(ร้อยละ 90.6) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 18 คน(ร้อยละ 5) ไม่ได้รับการศึกษาจำนวน 9 คน(ร้อยละ 2.5) จบการศึกษาระดับอนุปริญาจำนวน 6 คน(ร้อยละ 1.7)และจบการศึกษาระดับปริญาตรีน้อยที่สุดจำนวน 1 คน(ร้อยละ 0.3)

อาชีพของผู้ปกครอง ผู้ปกครองของเด็กมีอาชีพทำนา/ทำไร่มากที่สุดจำนวน 340 คน(ร้อยละ 93.7) อาชีพรับจ้างจำนวน 8 คน(ร้อยละ 2.2) อาชีพรับราชการจำนวน 6 คน (ร้อยละ1.7) อาชีพค้าขายจำนวน 5 คน(ร้อยละ 1.4) และอื่นๆจำนวน 4 คน(ร้อยละ 1.1)

รายได้ของครอบครัว ประชาชนอำเภอหนองสองห้องมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนค่อนข้างต่ำ พบว่ารายได้เฉลี่ยของประชาชนอำเภอหนองสองห้องเท่ากับ 1,735 บาท (ค่ามีฐานของรายได้ของประชาชนอำเภอหนองสองห้องเท่ากับ 1075 บาท) ครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท มีมากที่สุดจำนวน 176 คน (ร้อยละ 48.5) ครอบครัวที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 1,000 - 3,000 บาท มีจำนวน 151 คน (ร้อยละ 41.6) ครอบครัวที่มีรายได้มากกว่า3,000 บาทขึ้นไป มีน้อยที่สุดจำนวน 36 คน (ร้อยละ 10.0)

4. จำนวนสมาชิกของครอบครัว

ครอบครัวส่วนใหญ่มีสมาชิกภายในครอบครัว 4 - 6 คน ซึ่งพบถึงจำนวน 236 ครอบครัว(ร้อยละ 65.0) ครอบครัวที่มีสมาชิกตั้งแต่ 7 คนขึ้นไปมีจำนวน 85 ครอบครัว (ร้อยละ 23.4) และครอบครัวที่มีสมาชิก 1 - 3 มีเพียงจำนวน 42 ครอบครัว(ร้อยละ 11.6)

5. ลำดับที่บุตรของเด็ก

เด็กส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรกมีจำนวน 174 คน(ร้อยละ 47.9) เป็นบุตรคนที่สองจำนวน 107 คน(ร้อยละ 29.5) และเป็นบุตรลำดับอื่นๆจำนวน 82 คน(ร้อยละ 22.6)

6. เพศและอายุของเด็ก

จำนวนเด็กที่ใช้ทำการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย เด็กชาย 170 คน เด็กหญิง 193 คน จำแนกออกเป็น 4 กลุ่มอายุ ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 6 และจำแนกตามตำบลได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 6 การกระจายตามอายุและเพศของประชากรที่ศึกษา

กลุ่มอายุ (เดือน)	ชาย (ร้อยละ)	หญิง (ร้อยละ)	จำนวน (คน)
12 - 23	48 (44.4)	60 (55.6)	108
24 - 35	41 (47.1)	46 (52.9)	87
36 - 47	49 (50.5)	48 (49.5)	97
48 - 59	32 (45.1)	39 (54.9)	71
รวม	170 (46.8)	193 (53.2)	363

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 จำนวนเด็กที่ใช้ทำการศึกษำจำแนกตามสถานที่อยู่อาศัย

ลำดับที่	ชื่อตำบล	จำนวนเด็กทั้งหมด (คน)		
		ชาย(ร้อยละ)	หญิง(ร้อยละ)	รวม
1	หนองสองห้อง	29 (50.9)	28 (49.1)	57
2	ดงเค็ง	19 (50.0)	19 (50.0)	38
3	หนองเม็ก	17 (53.1)	15 (46.9)	32
4	คิมชาด	13 (41.9)	18 (58.1)	31
5	โนนธาตุ	15 (48.4)	16 (51.6)	31
6	คอนคู้	17 (54.8)	14 (45.2)	31
7	ตะกั่วป่า	12 (44.4)	15 (55.6)	27
8	วังหิน	11 (42.3)	15 (57.7)	26
9	สำโรง	9 (36.0)	16 (64.0)	25
10	หันโจด	7 (30.4)	16 (69.6)	23
11	คอนคั้ง	8 (36.4)	14 (63.6)	22
12	หนองไผ่ล้อม	13 (65.0)	7 (35.0)	20
	รวม	170 (46.8)	193 (53.2)	363

ศูนย์วิทยพัทพักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาวะโภชนาการ

1. อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน

ผลการวัดภาวะโภชนาการด้วยวิธีน้ำหนักตามอายุ (Weight for age) จากจำนวนเด็กที่ได้รับการวัดภาวะโภชนาการทั้งหมด 363 คนในตารางที่ 8 พบว่ามีภาวะขาดอาหารโปรตีนพลังงานจำนวน 176 คน(ร้อยละ 48.5) ในจำนวนนี้ปรากฏว่ามีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานระดับ 1 จำนวน 149 คน(ร้อยละ 41.0) มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานระดับ 2 จำนวน 25 คน(ร้อยละ 6.9) และมีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานระดับ 3 จำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.6)

ตารางที่ 8 อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี
อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามภาวะโภชนาการ
(วัดภาวะโภชนาการด้วยวิธีน้ำหนักตามอายุ)

ภาวะโภชนาการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปกติ	187	51.5
ขาดอาหารโปรตีน-พลังงานระดับ 1	149	41.0
ขาดอาหารโปรตีน-พลังงานระดับ 2	25	6.9
ขาดอาหารโปรตีน-พลังงานระดับ 3	2	0.6
รวมทุกระดับ	363	100

หมายเหตุ เด็กที่มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานระดับ 3 พบว่ามีโรคประจำตัว
มีความพิการและปัญญาอ่อน จำนวน 1 คน

2. อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน จำแนกตามเพศ

ผลการสำรวจ พบว่าเพศชายมีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน จำนวน 65 คน (ร้อยละ 38.2) เพศหญิงมีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 111 คน(ร้อยละ 57.5) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 9 เมื่อใช้ค่า X^2 ทดสอบทางสถิติ พบว่าอัตราการขาดอาหารโปรตีน - พลังงานในเด็กชายและเด็กหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.025$) แสดงให้เห็นว่าเพศมีความสำคัญต่อการขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน โดยเพศหญิงมีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 9 ภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามเพศ จากการวัดภาวะโภชนาการโดยวิธีน้ำหนักตามอายุ (Weight for age) ในเด็ก 363 คน

เพศ	จำนวน(คน)	ภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	
		ปกติ (ร้อยละ)	ขาดอาหาร (ร้อยละ)
ชาย	170	105 (61.8)	65 (38.2)
หญิง	193	82 (42.5)	111 (57.5)
รวม	363	187 (51.5)	176 (48.5)

3. อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามอายุ

ผลการสำรวจภาวะโภชนาการจากจำนวนเด็กที่ได้รับการตรวจทั้งหมด 363 คน ในตารางที่ 10 พบว่ามีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 176 คน (ร้อยละ 48.5) ในจำนวนนี้ปรากฏว่า เด็กที่มีอายุ 12 - 23 เดือน มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 41 คน (ร้อยละ 38.0) อายุ 24 - 35 เดือน มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 50 คน (ร้อยละ 57.5) อายุ 36 - 47 เดือน มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 55 คน (ร้อยละ 56.7) และอายุ 48 - 59 เดือน มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 30 คน (ร้อยละ 42.3) เมื่อทดสอบทางสถิติด้วยค่า X^2 พบว่าภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานของเด็กมีความแตกต่างกันตามกลุ่มอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$)

ตารางที่ 10 อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ (เดือน)	จำนวน (คน)	ภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	
		ปกติ (ร้อยละ)	ขาดอาหาร (ร้อยละ)
12 - 23	108	67 (62.0)	41 (38.0)
24 - 35	87	37 (42.5)	50 (57.5)
36 - 47	97	42 (43.3)	55 (56.7)
48 - 59	71	41 (57.5)	30 (42.3)
รวม	363	187 (51.5)	176 (48.5)

4. อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามรายได้

ตารางที่ 11 แสดงผลการวัดภาวะโภชนาการในเด็กแต่ละกลุ่มที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน โดยการสัมภาษณ์และวัดภาวะโภชนาการเด็ก พบว่าเด็กที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 96 คน (ร้อยละ 54.5) เด็กที่ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 1,000 - 3,000 บาท มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 66 คน (ร้อยละ 37.5) เด็กที่ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน จำนวน 14 คน (ร้อยละ 8.0) เมื่อใช้ค่า χ^2 ทดสอบทางสถิติพบว่าอัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานไม่มีความแตกต่างกันตามกลุ่มรายได้ของครอบครัว ($P > 0.25$) จากข้อมูลที่ได้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานและรายได้

ตารางที่ 11 อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามรายได้

รายได้ของครอบครัว/เดือน	จำนวน (คน)	ภาวะโภชนาการ	
		ปกติ (ร้อยละ)	ขาดสารอาหาร (ร้อยละ)
ต่ำกว่า 1,000 บาท	176	80 (45.5)	96 (54.5)
1,000-3,000 บาท	151	85 (56.3)	66 (37.5)
มากกว่า 3,000 บาท	36	22 (61.1)	14 (8.0)
รวม	363	187 (51.5)	176 (48.5)

5. อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามขนาดครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัวแต่ละหลังมีจำนวนอยู่ระหว่าง 2 - 13 คน สำหรับการศึกษานี้ได้แบ่งขนาดครอบครัวตามจำนวนสมาชิกในบ้านออกเป็น 3 ขนาด ขนาดที่ 1 มีสมาชิก 1 - 3 คน ขนาดที่ 2 มีสมาชิก 4 - 6 คน และขนาดที่ 3 มีสมาชิกตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป จากผลการวัดภาวะโภชนาการในครอบครัวทั้ง 3 ขนาด ซึ่งได้แสดงไว้ในตารางที่ 12 ปรากฏว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวขนาดที่ 1 มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 13 คน (ร้อยละ 31.0) เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวขนาดที่ 2 มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 120 คน (ร้อยละ 50.8) ส่วนเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวขนาดที่ 3 มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน จำนวน 43 คน (ร้อยละ 50.6) เมื่อใช้ค่า χ^2 ทดสอบทางสถิติ พบว่าอัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานในเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั้ง 3 ขนาดดังกล่าวไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.25$)

ตารางที่ 12 อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามขนาดครอบครัว

ขนาดของครอบครัว (คน)	จำนวนเด็ก (คน)	ภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	
		ปกติ (ร้อยละ)	ขาดอาหาร (ร้อยละ)
1 - 3	42	29 (69.0)	13 (31.0)
4 - 6	236	116 (49.2)	120 (50.8)
มากกว่า 6	85	42 (49.4)	43 (50.6)
รวม	363	187 (51.5)	176 (48.5)

อัตราการชุกของโรคพยาธิลำไส้

1. อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้

ในตารางที่ 13 ผลการโรคพยาธิลำไส้ด้วยวิธี Kato - Katz และ Scotch - tape จากจำนวนเด็กที่ได้รับการตรวจทั้งหมด 363 คน พบว่าเป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 173 คน(ร้อยละ 47.7) ในจำนวนนี้ปรากฏเป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 132 คน (ร้อยละ 36.4) โรคพยาธิปากขอจำนวน 38 คน(ร้อยละ 10.5) โรคพยาธิสตรองจิลอยด์จำนวน 20 คน(ร้อยละ 5.5) โรคพยาธิตัวตืดจำนวน 3 คน(ร้อยละ 0.8) และโรคพยาธิใบไม้ลำไส้จำนวน 1 คน(ร้อยละ 0.3)

ตารางที่ 13 อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จากการตรวจเด็กจำนวน 363 คนโดยวิธี Kato - Katz และ Scotch - tape

ชนิดของโรคพยาธิ	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
เส้นด้าย	132	36.4
ปากขอ	38	10.5
สตรองจิลอยด์	20	5.5
ตัวตืด	3	0.8
ใบไม้ลำไส้	1	0.3
รวม	173	47.7

นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กอายุ 1 - 5 ปี อย่างน้อยมีพยาธิชนิดเดียวถึงจำนวน 152 คน (ร้อยละ 41.9) สำหรับการติดเชื้อหลายชนิดพบจำนวน 21 คน (ร้อยละ 5.8) ซึ่งได้แสดงไว้ในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการตรวจโรคพยาธิลำไส้ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จากการตรวจเด็กจำนวน 363 คน โดยวิธี Kato - Katz และ Scotch - tape

ชนิดของโรคพยาธิที่ตรวจพบ	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
ไม่พบพยาธิ	190	52.3
เส้นด้าย	114	31.4
ปากขอ	22	6.1
เส้นด้ายและปากขอ	14	3.9
สตรองจิลอยด์	13	3.6
เส้นด้ายและสตรองจิลอยด์	4	1.1
ปากขอและสตรองจิลอยด์	2	0.6
ตัวตืด	3	0.8
สตรองจิลอยด์และใบไม้ลำไส้	1	0.3
รวม	363	100.0

2. อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 15 ได้แสดงผลการตรวจโรคพยาธิลำไส้ในเด็กแต่ละเพศซึ่งอยู่ในกลุ่มอายุเดียวกัน คือ 1 - 5 ปี จากการตรวจเด็กชาย 170 คน พบเป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 88 คน (ร้อยละ 51.8) และตรวจเด็กหญิงจำนวน 193 คน พบเป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 85 คน (ร้อยละ 44.0) เมื่อใช้ค่า X^2 ทดสอบทางสถิติ พบว่าอัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้ในเด็กชายและเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.10$)

ตารางที่ 15 อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศของเด็ก (ตรวจโดยวิธี Kato - Katz และ Scotch - tape)

เพศ	จำนวนตรวจ(คน)	จำนวนที่ตรวจพบ(คน)	ร้อยละ
ชาย	170	88	51.8
หญิง	193	85	44.0
รวม	363	173	47.7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้จำแนกตามอายุ

ผลการตรวจโรคพยาธิลำไส้จากจำนวนเด็กที่ได้รับการตรวจทั้งหมด 363 คน ในตารางที่ 16 พบว่าเป็นโรคพยาธิลำไส้ 173 คน (ร้อยละ 47.7) ในจำนวนนี้ปรากฏว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง 12 - 23 เดือน เป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 31 คน (ร้อยละ 28.7) อายุ 24 - 35 เดือนเป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 45 คน (ร้อยละ 51.7) อายุ 36 - 47 เดือนเป็นโรคพยาธิลำไส้ จำนวน 50 คน (ร้อยละ 51.5) และอายุ 48 - 59 เดือน เป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 47 คน (ร้อยละ 66.2) เมื่อทดสอบทางสถิติด้วยค่า χ^2 พบว่า อัตราความชุกของการเป็นโรคพยาธิลำไส้ของเด็กมีความแตกต่างกันตามกลุ่มอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$)

ตารางที่ 16 อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี จำแนกตามกลุ่มอายุ (ตรวจโดยวิธี Kato - Katz และ Scotch - tape)

กลุ่มอายุ (เดือน)	จำนวนตรวจ (คน)	จำนวนที่ตรวจพบพยาธิ (คน)	ร้อยละ
12 - 23	108	31	28.7
24 - 35	87	45	51.7
36 - 47	97	50	51.5
48 - 59	71	47	66.2
รวมทุกกลุ่มอายุ	363	173	47.7

4. อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้จำแนกตามรายได้

สามารถแยกเด็กตามลักษณะของรายได้ครอบครัวต่อเดือนได้ 3 กลุ่ม จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่า กลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท พบเป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 84 คน(ร้อยละ 47.7) กลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 1,000 - 3,000 บาท เป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 77 คน(ร้อยละ 51.0) กลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 3,000 บาทขึ้นไปเป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 12 คน(ร้อยละ 33.3) เมื่อทดสอบทางสถิติด้วยค่า χ^2 พบว่าอัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้ในเด็กทั้ง 3 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.025$)

ตารางที่ 17 อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามรายได้ของครอบครัว
(ตรวจโดยวิธี Kato - Katz และ Scotch - tape)

รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)	จำนวนที่ตรวจ (คน)	จำนวนที่ตรวจพบโรคพยาธิลำไส้ (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000 บาท	176	84	47.7
1,000 - 3,000 บาท	151	77	51.0
มากกว่า 3,000 บาท	36	12	33.3
รวม	363	173	47.7

5. อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้จำแนกตามขนาดครอบครัว

จากตารางที่ 18 พบว่าเด็กที่มีสมาชิกภายในครอบครัว 1 - 3 คน เป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 17 คน (ร้อยละ 40.5) เด็กที่มีสมาชิกภายในครอบครัว 4 - 6 คน เป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 117 คน (ร้อยละ 45.3) เด็กที่มีสมาชิกภายในครอบครัวตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป เป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 39 คน (ร้อยละ 40.6) จากข้อมูลที่ได้เมื่อทดสอบด้วยค่า χ^2 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้ในเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั้ง 3 ขนาด ($P > 0.10$)

ตารางที่ 18 อัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามขนาดครอบครัว
(ตรวจโดยวิธี Kato - Katz และ Scotch - tape)

ขนาดครอบครัว (คน)	จำนวนที่ตรวจ (คน)	จำนวนที่ตรวจพบพยาธิ (คน)	ร้อยละ
1 - 3	42	17	40.5
4 - 6	236	117	45.3
มากกว่า 6	85	39	40.6
รวม	363	173	47.7

6. อัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายจำแนกตามเพศ

ในตารางที่ 19 ผลการตรวจโรคพยาธิเส้นด้ายด้วยวิธี Scotch - tape จากจำนวนเด็กที่ได้รับการตรวจทั้งหมด 363 คน พบว่าเป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 132 คน (ร้อยละ 36.4) จากการตรวจเด็กชายจำนวน 170 คน พบเป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 65 คน (ร้อยละ 38.2) และตรวจเด็กหญิงจำนวน 193 คน พบเป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 67 คน (ร้อยละ 34.7) เมื่อใช้ค่า χ^2 ทดสอบทางสถิติ พบว่าอัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายในเด็กชายและเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.25$)

ตารางที่ 19 อัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศของเด็ก (ตรวจโดยวิธี Scotch - tape)

เพศ	จำนวนตรวจ (คน)	จำนวนที่ตรวจพบ (คน)	ร้อยละ
ชาย	170	65	38.2
หญิง	193	67	34.7
รวม	363	132	36.4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. อัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายจำแนกตามอายุ

ผลการตรวจโรคพยาธิเส้นด้ายจากจำนวนเด็กที่ได้รับการตรวจทั้งหมด 363 คน ในตารางที่ 20 พบว่าเป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 132 คน (ร้อยละ 36.4) ในจำนวนนี้ปรากฏว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง 12 - 23 เดือน เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 24 คน (ร้อยละ 22.2) อายุ 24 - 35 เดือน เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 36 คน (ร้อยละ 41.4) อายุ 36 - 47 เดือน เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 39 คน (ร้อยละ 40.2) และอายุ 48 - 59 เดือน เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 33 คน (ร้อยละ 46.5) เมื่อทดสอบทางสถิติด้วยค่า X^2 พบว่าอัตราความชุกของการเป็นโรคพยาธิเส้นด้ายของเด็กมีความแตกต่างกันตามกลุ่มอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$)

ตารางที่ 20 อัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามกลุ่มอายุ (ตรวจโดยวิธี Scotch - tape)

กลุ่มอายุ (เดือน)	จำนวนตรวจ (คน)	จำนวนที่ตรวจพบพยาธิ (คน)	ร้อยละ
12 - 23	108	24	22.2
24 - 35	87	36	41.4
36 - 47	97	39	40.2
48 - 59	71	33	46.5
รวมทุกกลุ่มอายุ	363	132	36.4

8. อัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายจำแนกตามรายได้

จากการจำแนกเด็กตามลักษณะของรายได้ครอบครัวต่อเดือนออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 58 คน (ร้อยละ 32.95) กลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 1,000 - 3,000 บาท เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 64 คน (ร้อยละ 42.38) และกลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 3,000 บาทขึ้นไปเป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 10 คน (ร้อยละ 27.78) เมื่อทดสอบทางสถิติด้วยค่า X^2 พบว่า อัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายในเด็กทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ($P > 0.10$)

ตารางที่ 21 อัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามรายได้ของครอบครัว (ตรวจโดยวิธี Scotch-tape)

รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)	จำนวนที่ตรวจ (คน)	จำนวนที่ตรวจพบโรคพยาธิเส้นด้าย (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000	176	58	32.9
1,000 - 3,000	151	64	42.4
มากกว่า 3,000	36	10	27.8
รวม	363	132	36.4

9. อัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายจำแนกตามขนาดครอบครัว

พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิก 1 - 3 คน เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 7 คน (ร้อยละ 16.67) เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิก 4 - 6 คน เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 95 คน (ร้อยละ 40.25) เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิกตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 30 คน (ร้อยละ 35.29) เมื่อทดสอบด้วยค่า X^2 พบว่าอัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายในเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั้ง 3 ขนาดดังกล่าว มีความแตกต่างกันตามขนาดครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.25$)

ตารางที่ 22 อัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้ายในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามขนาดครอบครัว (ตรวจโดยวิธี Scotch - tape)

ขนาดครอบครัว (คน)	จำนวนที่ตรวจ (คน)	จำนวนที่ตรวจพบโรคพยาธิเส้นด้าย (คน)	ร้อยละ
1 - 3	42	7	16.7
4 - 6	236	95	40.3
มากกว่า 7	85	30	35.3
รวม	363	132	36.4

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. อัตราความชุกของโรคพยาธิปากขอจำแนกตามเพศ

จากการตรวจจุงจาระหาโรคพยาธิปากขอในเด็กอายุ 1 - 5 ปี ทั้งหมด 363 คน ด้วยวิธี Kato - Katz พบว่าเป็นโรคพยาธิปากขอจำนวน 38 คน (ร้อยละ 10.5) ผลการตรวจเด็กชาย 170 คน พบเป็นโรคพยาธิปากขอจำนวน 16 คน (ร้อยละ 9.4) และตรวจเด็กหญิงจำนวน 193 คน พบเป็นโรคพยาธิปากขอจำนวน 22 คน (ร้อยละ 11.4) เมื่อใช้ค่า χ^2 ทดสอบทางสถิติ พบว่าอัตราความชุกของโรคพยาธิปากขอในเด็กชายและเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.05$)

ตารางที่ 23 อัตราความชุกของโรคพยาธิปากขอในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศของเด็ก (ตรวจโดยวิธี Kato - Katz)

เพศ	จำนวนตรวจ (คน)	จำนวนที่ตรวจพบ (คน)	ร้อยละ
ชาย	170	16	9.4
หญิง	193	22	11.4
รวม	363	38	10.5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11. ความรุนแรงของโรคพยาธิปากขอ

ผลการสำรวจความรุนแรงของโรคพยาธิปากขอโดยการนับไข่พยาธิด้วยวิธี Kato Katz จำนวน 38 คน พบว่าเด็กที่ป่วยเป็นโรคพยาธิปากขอมีไข่พยาธิปากขอโดยเฉลี่ยคนละ 132 ฟองต่ออุจจาระ 1 กรัม เด็กที่ป่วยเป็นโรคพยาธิปากขอร้อยละ 94.7 จัดอยู่ในระดับความรุนแรงต่ำ (มีไข่พยาธิน้อยกว่า 2,000 ฟอง ต่ออุจจาระ 1 กรัม) เด็กที่ป่วยเป็นโรคพยาธิปากขอ ร้อยละ 5.3 จัดอยู่ในระดับความรุนแรงปานกลาง (มีไข่พยาธิ 2,000 - 7,000 ฟองต่ออุจจาระ 1 กรัม) แต่ไม่พบเด็กที่ป่วยเป็นโรคพยาธิปากขอซึ่งอยู่ในระดับความรุนแรงสูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานและโรคพยาธิลำไส้

1. อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามอัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้

ตารางที่ 24 ผลการวัดภาวะโภชนาการและตรวจอุจจาระหาพยาธิลำไส้ของเด็กอายุ 1 - 5 ปี จำนวน 363 คน พบว่าเด็กมีภาวะโภชนาการปกติจำนวน 187 คนเป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 87 คน(ร้อยละ 46.5) ส่วนเด็กที่มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 176 คน เป็นโรคพยาธิลำไส้จำนวน 86 คน(ร้อยละ 48.9) จากข้อมูลที่ได้เมื่อใช้ค่า X^2 ทดสอบทางสถิติไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน และโรคพยาธิลำไส้ ($P > 0.5$)

ตารางที่ 24 อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามอัตราความชุกของโรคพยาธิลำไส้(วัดภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานด้วยวิธี Weight for age และตรวจหาโรคพยาธิลำไส้ด้วยวิธี Kato - Katz และ Scotch - tape)

ภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	ผลการตรวจโรคพยาธิลำไส้	
	ปกติ (ร้อยละ) พบพยาธิลำไส้(ร้อยละ)	
ปกติ	100 (53.5)	87 (46.5)
ขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	90 (51.1)	86 (48.9)
รวม	190 (52.3)	173 (47.7)

2. อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามอัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้าย

ตารางที่ 25 พบว่าเด็กที่มีภาวะโภชนาการปกติจำนวน 187 คน เป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 62 คน (ร้อยละ 33.2) ส่วนเด็กที่มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำนวน 176 คนเป็นโรคพยาธิเส้นด้ายจำนวน 70 คน (ร้อยละ 39.8) จากข้อมูลที่ได้เมื่อใช้ค่า χ^2 ทดสอบทางสถิติไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานและโรคพยาธิเส้นด้าย ($P > 0.10$)

ตารางที่ 25 อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอัตราความชุกของโรคพยาธิเส้นด้าย (วัดภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานด้วยวิธี Weight for age และตรวจหาโรคพยาธิเส้นด้ายด้วยวิธี Scotch - tape)

ภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	ผลการตรวจโรคพยาธิเส้นด้าย	
	ปกติ (ร้อยละ)	พบพยาธิเส้นด้าย (ร้อยละ)
ปกติ	125 (66.8)	62 (33.2)
ขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	106 (60.2)	70 (39.8)
รวม	231 (63.6)	132 (36.4)

3. อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามอัตราความชุกของโรคพยาธิปากขอ

ตารางที่ 26 ผลการวัดภาวะโภชนาการและตรวจอุจจาระหาโรคพยาธิปากขอ ในเด็กจำนวน 363 คน พบว่าเด็กที่มีภาวะโภชนาการปกติจำนวน 187 คน เป็นโรคพยาธิปากขอจำนวน 19 คน (ร้อยละ 10.2) ส่วนเด็กที่มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานเป็นโรคพยาธิปากขอจำนวน 19 คน (ร้อยละ 10.8) จากข้อมูลที่ได้ เมื่อใช้ค่า X^2 ทดสอบทางสถิติไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน และโรคพยาธิปากขอ ($P > 0.5$)

ตารางที่ 26 อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอัตราความชุกของโรคพยาธิปากขอ (วัดภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานด้วยวิธี Weight for age และตรวจหาโรคพยาธิปากขอด้วยวิธี Kato - Katz)

ภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	ผลการตรวจโรคพยาธิปากขอ	
	ปกติ (ร้อยละ)	พบพยาธิปากขอ (ร้อยละ)
ปกติ	168 (89.8)	19 (10.2)
ขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	157 (89.2)	19 (10.8)
รวม	325 (89.5)	38 (10.5)

4. อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานจำแนกตามอัตราความชุกของโรคพยาธิสตรองจิลอยด์

ตารางที่ 27 ผลการวัดภาวะโภชนาการ และตรวจจุงจาะหาโรคพยาธิสตรองจิลอยด์ในเด็กจำนวน 363 คน พบว่าเด็กที่มีภาวะโภชนาการปกติจำนวน 187 คนเป็นโรคพยาธิสตรองจิลอยด์จำนวน 11 คน(ร้อยละ 5.9) ส่วนเด็กที่มีภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานเป็นโรคจำนวน 176 คน เป็นโรคพยาธิสตรองจิลอยด์จำนวน 9 คน(ร้อยละ 5.1) จากข้อมูลที่ได้เมื่อใช้ค่า X^2 ทดสอบทางสถิติ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน และโรคพยาธิสตรองจิลอยด์ ($P > 0.5$)

ตารางที่ 27 อัตราความชุกของภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน ในเด็กอายุ 1 - 5 ปี อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอัตราความชุกของโรคพยาธิสตรองจิลอยด์ (วัดภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงานด้วยวิธี Weight for age และตรวจหาโรคพยาธิสตรองจิลอยด์ด้วยวิธี Kato - Katz)

ภาวะขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	ผลการตรวจโรคพยาธิสตรองจิลอยด์	
	ปกติ(ร้อยละ)	พบพยาธิสตรองจิลอยด์(ร้อยละ)
ปกติ	176 (94.1)	11 (5.9)
ขาดอาหารโปรตีน-พลังงาน	167 (94.9)	9 (5.1)
รวม	343 (94.5)	20 (5.5)